

Odpowiedzi na najczęściej zgłaszane pytania w ramach Konkursu dotacji dla gmin województwa mazowieckiego na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji.

Stan na 25.01.2016 r.

Procedura składania wniosków w ramach konkursu

- 1. Czy związek międzygminny może być beneficjentem w ramach Konkursu dotacji dla gmin województwa mazowieckiego na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji, a konkretnie, czy może złożyć wspólny wniosek dla gmin członkowskich a sam wystąpić w roli wnioskodawcy?**

Wnioskodawcą w konkursie na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji może być wyłącznie gmina, która realizuje lub planuje realizować zadania w zakresie rewitalizacji na swoim obszarze. W ramach konkursu nie przewiduje się projektów partnerskich.

- 2. Czy, aby można było pozyskać środki z UE na realizację programu rewitalizacji, konieczne jest złożenie wniosku na opracowanie programu rewitalizacji teraz, w ramach ogłoszonego konkursu dotacji na opracowanie programu, trwającego do 29.01.2016r? Czy przewidywane są np. w przyszłym półroczu, bądź roku środki na opracowanie programu rewitalizacji?**

Przedmiotem trwającego do 29 stycznia 2016r. konkursu jest wsparcie gmin w procesie opracowania lub aktualizacji programów rewitalizacji, stanowiących podstawę do ubiegania się o dotacje z funduszy UE przy realizacji projektów rewitalizacyjnych.

Aby pozyskać środki z RPO WM 2014-2020 na realizację projektu rewitalizacyjnego nie jest konieczne złożenie wniosku na opracowanie bądź aktualizację programu rewitalizacji w ramach trwającego konkursu. Jednakże, dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 będzie możliwe wyłącznie dla projektów, które wynikają:

- z obowiązującego (na dzień składania wniosku o dofinansowanie) programu rewitalizacji;
- z programu rewitalizacji, spełniającego wymagania tj. posiadającego określone cechy i elementy, o których mowa w załączniki do wniosku oraz
- z programu rewitalizacji znajdującego się w *Wykazie programów rewitalizacji województwa mazowieckiego* prowadzonym przez Urząd Marszałkowski (w Wykazie może znajdować się wyłącznie jeden, aktualny program rewitalizacji z jednej gminy)

Ponadto, program rewitalizacji uprawniający do wsparcia z RPO WM 2014-2020 powinien być opracowany zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1045), lub opracowany zgodnie z art.14-24 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777).

Konkurs na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji, który powstał z inicjatywy Ministerstwa Rozwoju, dzięki podpisanej umowie z Województwem Mazowieckim w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 jest jedynym wsparciem na tego rodzaju dokumentację i w tej chwili nie są przewidziane dodatkowe środki na opracowanie programów rewitalizacji na Mazowszu w przyszłości.

- 3. Czy na etapie składania wniosku w ramach Konkursu dotacji dla gmin województwa mazowieckiego na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji gmina musi przedstawić dokument potwierdzający zabezpieczenie środków w budżecie?**

Przy składaniu wniosków nie jest wymagany dokument potwierdzający zabezpieczenie środków w budżecie gminy. Po podpisaniu umowy z gminą, UMWM przekazuje gminie pieniądze w transzach w formie refundacji. Należy pamiętać, że gmina zobowiązana jest do wniesienia wkładu własnego finansowego, który stanowi minimum 10% kosztów kwalifikowanych projektu.

Wydatki kwalifikowane w konkursie

4. Czy w ramach konkursu kwalifikowane jest przeprowadzenie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko programu rewitalizacji, w tym sporządzenie prognozy oddziaływania programu na środowisko?

Przeprowadzenie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko Programu Rewitalizacji, w tym sporządzenie Prognozy Oddziaływania Programu na Środowisko, może być kosztem kwalifikowalnym w ramach Projektu, o ile organ opracowujący program rewitalizacji, w uzgodnieniu z właściwym organem opiniującym, o którym mowa w art. 57 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, stwierdzi, że dokument ten wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Należy pamiętać, że okres kwalifikowania wydatków oraz realizacja projektu musi się zakończyć, zgodnie z Regulaminem konkursu, do 31 października 2016 r. Należy mieć również na uwadze *Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla RPO WM 2014-2020 na rok 2016*, dostępny na <http://www.funduszedlamazowska.eu/nabory-wnioskow/>

5. Jakie składniki wynagrodzenia pracowników merytorycznych związanych z opracowaniem programu rewitalizacji mogą zostać uznane za kwalifikowane?

Zgodnie z zapisami rozdziału 7.1 Wytycznych w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020 wszystkie składniki wynagradzania pracowników merytorycznych są kwalifikowane na zasadach określonych we wskazanych Wytycznych, ale za wyjątkiem nagród jubileuszowych oraz odpraw pracowniczych.

6. Jakie są zasady kwalifikowalności wynagrodzeń pracowników merytorycznych związanych z opracowaniem programu rewitalizacji?

Zgodnie z zapisami rozdziału 7.1 Wytycznych w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020, podstawowym trybem kwalifikowalności wynagrodzeń pracowników merytorycznych jest określenie poziomu kwalifikowalności wynagrodzenia pracownika w oparciu o opis stanowiska pracy lub równoważny dokument, który potwierdza wykonywane zadania np. zakres czynności. Dokumenty te powinny określać co najmniej wymiar czasu pracy, zakres zadań oraz procentowy udział zadań kwalifikowalnych na stanowisku pracy (zwany poziomem kwalifikowalności stanowiska pracy) oraz datę, od której wykonywane są zadania wskazane w tym dokumencie. Dokument ten powinien również zostać oznakowany zgodnie z zasadami informacji i promocji dotyczącymi współfinansowania stanowiska pracy ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

7. Czy kwalifikowane będzie wynagrodzenie pracownika merytorycznego zatrudnionego w oparciu o umowę zlecenie?

Wydatki poniesione w związku z zawarciem umów cywilnoprawnych zawieranych przez daną instytucję z własnymi pracownikami są wydatkiem niekwalifikowalnym. Jeżeli osoba nie jest zatrudniona w danej instytucji w oparciu o umowę o pracę, to możliwe jest zawarcie umowy cywilnoprawnej, jednak należy rozważyć czy osoba ta nie powinna zostać uznana za zewnętrznego eksperta wspierającego gminę w określonym zakresie.

8. Czy w ramach konkursu kwalifikowane jest opracowanie wynikających z programu rewitalizacji, bądź związanych z jego sporządzeniem niezbędnych zmian/aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania, a także sporządzenie miejscowych planów rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji?

Przeprowadzenie niezbędnych zmian wskazanych opracowań, z uwagi na długość określonej właściwymi przepisami procedury, może wykraczać poza okres realizacji projektu i kwalifikowalności wydatków, tym samym, nie powinno być proponowane jako wydatek kwalifikowalny.

9. Czy wymienione poniżej analizy i opracowania będą mogły być kwalifikowalne w ramach zaplanowanego budżetu projektu?

- Analiza przestrzenna gminy pozwalająca na delimitację obszarów do rewitalizacji (z wykorzystaniem baz danych i narzędzi GIS),
- Wstępna koncepcja funkcjonalno-przestrzenna zagospodarowania wybranego obszaru rewitalizacji,
- Prognoza oddziaływania programu rewitalizacji na środowisko.

Wszystkie wymienione powyżej analizy są niezbędne do opracowania programu rewitalizacji, a ich opracowania zostaną zlecone na zewnątrz i będą stanowiły ważny wkład w proces prac nad programem rewitalizacji.

Wszystkie trzy opracowania mieszczą się w zakresie objętym wsparciem w ramach konkursu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że opracowanie programu rewitalizacji, wyłącznie na zleconych na zewnątrz opracowaniach wymaga, zgodnie z zapisami *Wytycznych* i *ustawy o rewitalizacji*, oparcia ich o proces partycypacji społecznej. Warto także wykorzystać współpracę z realizatorami zlecenia jako okazję do wyłonienia zespołu, który w przyszłości będzie koordynował wdrożenie programu i do wzmocnienia jego kompetencji w tym zakresie. Partycypacja społeczna zagwarantuje, że opracowania te będą dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości, a współpraca z pracownikami urzędu gminy zbuduje niezbędne umiejętności zintegrowanego oddziaływania, a więc przyszły program rewitalizacji będzie miał lepsze efekty.

10. Zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej dotacja wypłacana będzie w transzach określonych odrębnie dla każdej umowy. Czy na etapie składania wniosku gmina powinna zaproponować liczbę i wartość transz?

Zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Regulaminu konkursu dotacji (Istotne postanowienia umowy), wartość i liczba transz będzie wynikała z harmonogramu realizacji Projektu zawartego w szczegółowym budżecie projektu, stanowiącym Załącznik nr 1 do wniosku o udzielenie dotacji.

Warunkiem wypłaty kolejnej transzy jest przedstawienie w sprawozdaniu okresowym, zrealizowanych wydatków w kwocie nie mniejszej niż wartość kolejnej transzy (kolejnych transz) pozostającej do wypłaty. Wartość ostatniej transzy nie może być mniejsza niż 30% wartości przyznanej dotacji. Ostatnia transza dotacji zostanie wypłacona po zatwierdzeniu sprawozdania końcowego.

Obszar rewitalizacji

11. Czy można objąć działaniami rewitalizacyjnymi obszar zalewowy i zrealizować na jego terenie projekt budowy małego zbiornika retencyjnego, jeśli w strategii rozwoju gminy zawarto zapis dotyczący podnoszenia atrakcyjności terenów w celu pozyskania nowych mieszkańców poprzez poprawę bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa przeciwpowodziowego?

Zgodnie z *Ustawą 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, a także *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* oraz przygotowaną przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego *Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego* (wszystkie dokumenty dostępne są na stronie www.funduszedlamazowsza.eu/rewitalizacja) obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) współwystępujący z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Skala tych zjawisk powinna być rozpoznana miernikami wybranymi przez gminę, wskazującymi niski poziom rozwoju lub wysoką dynamikę spadku rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Tak więc, wymienione powyżej cechy decydują o tym, czy wskazany obszar będzie zakwalifikowany, jako obszar rewitalizacji.

12. Jak postąpić z obszarem, który chcemy rewitalizować (stanowi funkcjonalną, przestrzenną i historyczną całość), a jest w części położony na terenie miasta, w części na terenie wiejskim?

Należy wskazać, iż programy rewitalizacji sporządzane są dla obszarów gmin. W związku z powyższym, w przypadku gmin miejsko-wiejskich obejmować one mogą nie tylko obszar samego miasta, ale także wsie wchodzące w skład danej gminy. Należy przy tym pamiętać o konieczności koncentracji programu rewitalizacji, tj. o tym, iż obejmować on może obszar rewitalizacji obejmujący nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.

13. Program rewitalizacji ma dotyczyć trzech miejscowości. Czy można wpisać do programu:

- zagospodarowanie terenu wokół stawu,
- zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej,
- termomodernizację budynku gospodarczego, wymianę oświetlenia i urządzeń biurowych na bardziej efektywne energetycznie w szkole podstawowej i urzędzie gminy,
- przebudowę i rozbudowę wraz z termomodernizacją szkoły podstawowej,
- modernizacja oświetlenia ulicznego,
- projekty miękkie, tj. szkolenia i kursy dla bezrobotnych.
- Negatywne zjawiska społeczne występujące na tych terenach to: niski stopień przedsiębiorczości, są to tereny wiejskie, na których występują niskodochodowe gospodarstwa rolne, bezrobocie, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców.

Rewitalizacja to wieloletni i wieloobszarowy proces, a także, przede wszystkim, narzędzie społecznego i gospodarczego ożywiania zdegradowanych obszarów, nie zaś pojedyncze działania inwestycyjne.

Lista projektów, która miałaby na celu pomóc w wypracowaniu sposobu wyprowadzenia wspomnianych obszarów z degradacji, powinna być wynikiem wnikliwej diagnozy obszaru, uzupełnionej szerokimi konsultacjami społecznymi.

W związku z powyższym wymienione inwestycje powinny zostać wypracowane w toku prac nad programem rewitalizacji, podczas którego następuje identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych.

Ponadto, trzeba zwrócić uwagę na listę cech i elementów jakie powinien spełniać program rewitalizacji, aby mógł być pozytywnie oceniony i wpisany do Wykazu programów rewitalizacji województwa mazowieckiego, w tym m.in. kompleksowość, koncentrację i komplementarność projektów.

Przy tej okazji, należy zwrócić uwagę, iż w ramach RPO WM 2014-2020 przewiduje się wspieranie projektów rewitalizacyjnych w ramach takich działań jak w 3.1, 4.2, 4.3, 5.3, 6.1, 6.2, 9.1, 9.2, 9.3. Szczegółowe informacje na temat typu projektów w ramach tych działań, beneficjentów oraz zasad pozyskania wsparcia można znaleźć na stronie <http://www.funduszedlamazowsza.eu/>

Opracowanie programu rewitalizacji

14. Chcemy przystąpić do prac nad programem rewitalizacji dla naszego miasta, proszę o potwierdzenie, czy obowiązuje nas wyłącznie tryb pracy nad programem zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji?

Dokumentami określającymi zasady, tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji jest przede wszystkim *Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*. Ponadto, dokumentem opisującym cechy i elementy programów rewitalizacji są *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Wszystkie wskazane dokumenty są dostępne m.in. na stronie internetowej <http://www.funduszedlamazowsza.eu/rewitalizacja>.

Opracowując program rewitalizacji można zastosować rozwiązania wskazane w ustawie, ale można też oprzeć się na ustawie o samorządzie gminnym, bez stosowania specjalnych procedur i narzędzi opisanych w ustawie o rewitalizacji.

Aby program rewitalizacji został przygotowany prawidłowo i – w efekcie – mógł być wpisany do *Wykazu programów rewitalizacji województwa mazowieckiego* prowadzonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, musi on spełnić cechy i elementy wskazane zarówno w Wytycznych (załącznik „Cechy i elementy programów rewitalizacji”), jak również w *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych*

w ramach RPO WM na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego, opracowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

15. W dniu wejścia w życie Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji gmina była w trakcie uchwalania lokalnego programu rewitalizacji. Co zrobić, aby móc jak najszybciej skorzystać z rozwiązań ustawowych?

Ustawa nie przewiduje szczególnej procedury uchwalenia programów rewitalizacji, które w dniu jej wejścia w życie nie obowiązują, lecz są w trakcie procedury uchwalania. W przypadku gdy gmina do dnia wejścia w życie ustawy (18 listopada 2015 r.) nie zdążyła uchwalić programu rewitalizacji (innego niż ten wynikający z ustawy o rewitalizacji - GPR), będzie musiała zastosować procedurę, o której mowa w art. 17 ustawy (wcześniej wyznaczając w drodze uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji). Nie oznacza to jednak, że sporządzenie projektu GPR – najbardziej czasochłonna czynność – następować ma od nowa. W pracach nad projektem GPR możliwe jest wykorzystanie dokumentu, który procedowany był w momencie wejścia w życie ustawy. Dlatego też gmina, planując docelowo korzystanie z rozwiązań ustawowych, przygotowując program rewitalizacji (inny niż GPR) powinna starać się uwzględnić w jak największym stopniu merytoryczne wymogi ustawy – zarówno w treści programu, jak również w podejściu do wypracowania tych treści w formule pogłębionej partycypacji społecznej. Ułatwi to potem proces „przejścia” ze starego programu rewitalizacji na nowy GPR – zmniejszy ryzyko koniecznych zmian (np. w wyniku udziału społeczeństwa, jeśli wcześniej realizowano w niewystarczającym zakresie).

16. Gmina miała uchwalony program rewitalizacji, który zrealizowała i zakończyła w 2014 r. Obecnie chce opracować nowy program rewitalizacji. Czy nowy program rewitalizacji musi być opracowany zgodnie z Ustawą o rewitalizacji jako GPR, czy może zostać opracowany w oparciu o dotychczasowe zasady? (podstawą prawną ustawa o samorządzie)?

Do końca 2023 r. obowiązuje okres przejściowy i w tym okresie są możliwe trzy sposoby postępowania:

- a) gmina opracowuje program na dotychczasowych zasadach,
- b) gmina opracowuje program na dotychczasowych zasadach i jednocześnie program spełnia wymagania (posiada określone cechy i elementy) zawarte w *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego* (a także w Wytycznych),
- c) gmina opracowuje program zgodnie z ustawą, a tym samym zgodny z Wytycznymi.

Tylko Program Rewitalizacji uchwalony zgodnie z wariantem b) i c) uprawnia do ubiegania się o wpis do *Wykazu programów rewitalizacji* i w konsekwencji o dofinansowanie projektu rewitalizacyjnego.